

EXPLICA'M UN CONTE

Eva Antequera Cuspinera
Mestra d'Educació Especial

RESUMEN

Una persona adulta suele pensar que escuchar el mismo cuento una y otra vez es aburrido, pero a los niños les proporciona seguridad saber de antemano lo que sucederá. Los cuentos narran historias reales escondidas entre personajes próximos e identificables por los más pequeños, aprenden de sus acciones y las reproducen en su vida cotidiana, aportando estrategias útiles para su desarrollo y el aprendizaje necesario para desenvolverse en el futuro en nuestra sociedad.

ABSTRACTS

An adult person thinks usually that hearing the same story over and over again is boring, but it provides for the children themselves security to know before what will happen. The tales tell us real stories hidden in next identifiable characters by smaller, who learn from their actions and reproduce in their daily lives, providing useful strategies for development and learning necessary to succeed in the future in our society.

"Vet aquí hi havia una vegada un poble on mai ningú explicava cap conte. Cap avi, cap àvia, cap pare o mare explicava contes als seus fills o filles, ni contes populars, ni històries inventades. L'únic que arribava a les orelles de tothom eren les tafaneries dels propis veïns i veïnes, això sí, fidels a la realitat i amb tota mena de detalls.

En aquest poble hi vivien poques persones però molt variades, per això les històries eren molt diferents, sobretot agradaven als nens i a les nenes ja que sempre coneixien a algun dels seus protagonistes. De la gent i del poble en sabien molt però el seu món s'acabava aquí.

Un dia es va començar a explicar una nova història, va córrer de boca en boca fins arribar als més petits. A mesura que l'anaven explicant un dels nens es va anar entristint i sense saber perquè li va començar a fer mal l'estómac i el cor se li anava encongint. De seguida havia reconegut als protagonistes i com que la història no era gaire agradable, no li va agradar gens que se'n parlés, de la seva família. El nen va començar a plorar. Els seus amics no entenien què estava passant fins que entre sanglot i sanglot els va poder explicar la tristesa que sentia. Aleshores, els nens i nenes d'aquell poble van decidir que mai més escoltarien cap història que els pogués ferir i entristir i van dedicar-se a jugar a d'altres coses i van deixar els relats pels grans.

Així i a mesura que van anar passant els anys i aquells nens es van anar fent grans, el poble es va anar silenciànt i, finalment, va desaparèixer".

Créixer escoltant històries imaginàries ens omple de saviesa per aprendre a afrontar la realitat de les nostres vides però,

anem a pams.

Des de que naixem anem aprenent a través de l'observació directa i del que ens expliquen, poc a poc com a éssers intel·ligents anem relacionant aquests conceptes i elaborant estratègies i idees noves que **ens permeten adaptar-nos al medi i sobreviure**. Els contes són un recurs proper als infants que ofereixen l'oportunitat de conèixer situacions de la vida real d'una forma objectiva, a través de personatges propers que desenvolupen rols reals creant conflictes i elaborant les estratègies necessàries per resoldre-les.

Cal destacar, la importància de **l'estructura del conte: l'inici, el nus i el desenllaç**. A partir d'aquesta estructura les persones aprenem a analitzar les situacions que vivim.

A l'inici, s'ubica l'acció i es presenten els personatges. Els infants els identificaran i a partir de les seves accions podran valorar quin tipus de persones són. Això permet definir-se i situar-se a un mateix respecte els altres i respecte l'acció, és a dir, identificar-se amb algun personatge i actuar en conseqüència. Per altra banda, **els espais** on succeeixen les històries són propers i conegut pels infants, un bosc, una casa... els nens i nenes els identificaran ràpidament i mentalment els serà més senzill imaginar-se i visualitzar tot el conte.

En el nus, es defineix què ha passat, quin ha estat l'origen de l'acció i quina és la situació a resoldre. En la vida quotidiana les persones han de situar-se davant un conflicte per poder resoldre'l.

I en el desenllaç, es podran adquirir estratègies per solucionar el conflicte creat, determinant el nostre grau d'implicació i utilitzant la intel·ligència de la manera més efectiva possible.

Quan es parla dels **personatges dels contes**, es refereix a

tots els tipus de persones que ens envolten. El primer senyal d'alerta sobre elles és que s'ha d'estar atent per poder distingir a les persones "bones de les dolentes" i per poder fer-ho, cal estar atent al seu comportament. El dolent sovint tractarà d'enganyar per sortir-se amb la seva.

La proximitat dels personatges als infants sempre s'aconsegueix a partir d'animals (el llop, el porquet, la tortuga...) i de persones properes (pares, mares, avis...) que en la vida real són els més agradats als infants. En els contes es destacarà la característica més significativa de cadascun d'ells.

Per exemple, el llop és un personatge comú a molts contes perquè és el dolent per excel·lència, és primitiu, impulsiu que es mou per la fam i sovint, si pensa ho fa de manera simple. Tracta d'aconseguir el que vol a partir de la força com en "Els tres porquets" o mitjançant l'engany com a "Les 7 cabretes" o a "La Caputxeta Vermella".

La mare és un altre personatge amb molt de pes i la seva actuació és molt real, adverteix dels perills però alhora dona llibertat al fill o filla perquè faci les coses per sí sol, com en el "El Patufet" o a "La Caputxeta".

Els nens i nenes dels contes estan representats com personatges innocents que pateixen situacions conflictives per desconeixement o per no fer cas de les indicacions dels adults. Els nostres infants s'identifiquen amb aquests nens i nenes sentint les situacions que viuen i les seves conseqüències, com a pròpies.

Les **situacions** plantejades en els contes i que viuen els per-

sonatges es poden trobar en la vida real i quotidiana i s'hauran de resoldre de la manera més pràctica i intel·ligent. Cal dir que, com de vegades la "ficció supera la realitat" també es podran resoldre situacions estrambòtiques utilitzant la imaginació com a recurs.

Originàriament els contes tenien **la funció de transmetre coneixements**, ja fossin culturals, històrics, socials o per explicar l'origen inexplicable de moltes coses. Molts valors s'han transmès a través dels contes i en moltes cultures els avis i les persones grans han estat els encarregats de fer-ho, sobretot de forma oral.

Cal destacar que en tots els països del món s'expliquen contes, però no és el mateix explicar-los en una tribu de l'Àfrica sota un baobab que fer-ho en el continent europeu en una casa al costat d'una llar de foc. Partim de que les ensenyances, els valors i les creences són diferents i es plantejaran situacions diferents, emmarcades en diferents entorns i es resoldran tenint en compte els valors i les creences de cada lloc i de cada cultura.

Per tot això, tinc, tens i tenim la sort de que el poble del nostre conte no existeix realment. La transmissió de coneixement, del que està bé i del que està malament s'ha de fer saber als nens i nenes perquè puguin madurar i créixer amb seguretat i recursos per desenvolupar-se en la societat que hauran de viure, actuant sempre de forma intel·ligent. Per tant quan un nen ens diu: "Explica'm un conte", l'adult ha d'entendre el que realment ens està demanant: "Explica'm un conte... i ajuda'm a fer-me gran".

